
Vergaderjaar 2023-2024

31 936 Luchtvaartbeleid

AP BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 december 2023

Afgelopen dinsdag vond het interpellatiedebat plaats over het militaire radarstation in Herwijnen. Ik heb tijdens het debat toegelicht hoe Defensie recht doet aan het belang van nationale veiligheid met de plaatsing van de luchtverdedigingsradar in Herwijnen, en aan het belang van een zorgvuldige procedure met inzage en inspraakmogelijkheden voor de bewoners en anderen. De noodzaak van de plaatsing van deze luchtverdedigingsradar voor de nationale veiligheid, namelijk voor het bewaken en beschermen van het Nederlandse luchtruim, werd door de leden van uw Kamer in het debat onderschreven. In het gesprek dat wij over de procedure hebben gehad is door uw Kamer verzocht om nog een toelichting te sturen. Dit betreft de inschatting van de vertraging die zou optreden als de procedure rondom het ontwerp-rijksinpassingsplan en de ontwerpvergunning onder de nieuwe Omgevingswet zou worden gestart.

Op dit moment liggen het ontwerp-rijksinpassingsplan en de ontwerp-omgevingsvergunning gereed voor terinzagelegging. Als de terinzagelegging van beide ontwerp-besluiten wordt aangehouden tot het moment dat de metingen in Wier zijn afgerond, naar verwachting in maart 2024, dan zou de procedure tot een projectbesluit, als opvolger van het rijksinpassingsplan in de nieuwe Omgevingswet, moeten worden doorlopen omdat niet is voorgesorteerd op de bepalingen van de Omgevingswet. In dat geval moeten in ieder geval vier fases worden doorlopen, te weten: kennisgeving voornemen, kennisgeving participatie, verkenningsfase en vervolgens de vaststelling van het (ontwerp) projectbesluit alvorens het definitieve projectbesluit vast te stellen. Het doorlopen van de procedure om te komen tot het ontwerp projectbesluit zal zeker een jaar in beslag nemen. Deze inschatting wordt gedeeld door de Landsadvocaat en het Rijksvastgoedbedrijf.

Deze vertraging en de daarmee gepaard gaande gevolgen voor de verminderde radardekking kan worden voorkomen door gebruik te maken van het overgangsrecht. Om daar gebruik van te kunnen maken, moet het ontwerp-rijksinpassingsplan voor 1 januari 2024¹ ter inzage worden gelegd, dat is een wettelijk vereiste.

Na het gesprek in de tweede termijn van het debat heb ik uiteraard nagedacht over hoe ik recht zou kunnen doen aan zowel het belang van de nationale veiligheid als de voorliggende motie, die vraagt om de metingen van de radar in Wier bij aanvang van de terinzagelegging als onderbouwing te betrekken bij de vergunningsaanvraag. Daarom informeer ik u in deze brief, naast de gevraagde toelichting, over het resultaat van mijn reflectie op hoe ik uw signaal een plek kan geven en tegelijkertijd het noodzakelijke tempo kan behouden. De procedure zoals ik deze afgelopen dinsdag heb toegelicht voldoet aan de eisen als het gaat om inzage en inspraak. Ik wil echter ook recht doen aan uw zorgen over de participatie van de bewoners omdat ook ik vind dat inzage en inspraak een essentieel onderdeel vormen van het proces. Daarom heb ik besloten, in lijn met de bespreking

¹ Artikel 4.6, tweede lid, van de Invoeringswet Omgevingswet.

van dinsdag jl. en conform de ingediende motie, om de publicatie en daarmee de termijn tot inspraak op de ontwerp-omgevingsvergunning pas te starten als deze resultaten bekend zijn. De bewoners weten daarmee, op het moment dat de ontwerp-omgevingsvergunning wordt gepubliceerd en de mogelijkheid bestaat tot het indienen van zienswijzen, wat de resultaten zijn van de metingen in Wier.

De berekeningen die zijn uitgevoerd voor de ontwerp-omgevingsvergunning laten zien dat de radar in Herwijnen, die dezelfde geluidbeperkende maatregelen krijgt als de radar in Wier, zal voldoen aan alle geldende geluidsnormen. Als uit de metingen in Wier onverhoopt blijkt dat, ondanks de aanpassingsmaatregelen, niet wordt voldaan aan deze geluidsnormen, zullen extra maatregelen worden genomen in Wier. Dan zal moeten worden bekeken of dit eveneens moet leiden tot aanpassingen in de ontwerp-omgevingsvergunning voor de radar in Herwijnen.

De meetgegevens van Wier hebben echter geen impact op de inhoud van het ontwerp-rijksinpassingsplan. Daarnaast vind ik een vertraging van (minstens) een jaar niet uitlegbaar, omdat dit zou betekenen dat het Nederlandse luchtruim langer met behulp van de interim-radar moet worden bewaakt. Hoewel de interim maatregelen een basis dekking bieden, is dit niet hetzelfde niveau als de gewenste radardekking. Ik kies er daarom voor om de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvergunning en de terinzagelegging van het ontwerp-rijksinpassingsplan te scheiden. Daarbij zal het rijksinpassingsplan pas worden vastgesteld na afloop van de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvergunning. Dit betekent ook dat beide ontwerp-besluiten op het moment van vaststelling en verlening weer bij elkaar komen en, indien sprake is van beroep, als één pakket richting de Raad van State gaan.

Er zijn hiermee twee momenten van inzage en indienen van een zienswijze in dit proces. Namelijk eerst over het ontwerp-rijksinpassingsplan wat het ruimtelijke kader biedt voor het project. En vervolgens over de ontwerp-omgevingsvergunning, waarin het bevoegd gezag, de milieu- en bouwnormen aangeeft voor dit project. Het in dit stadium uit elkaar halen van beide, gecoördineerd voorbereide, ontwerp-besluiten is ongebruikelijk, maar niet uniek. Bovendien doet het recht aan zowel het nationaal veiligheidsbelang als aan de zorgen van uw Kamer.

Met deze brief heb ik u meegenomen in het voorliggende dilemma en ik hoop dat u begrijpt waarom ik de motie, indien die wordt aangenomen, op deze manier ga uitvoeren. Uw vragen die ik gelijktijdig met deze brief beantwoord, laten zien dat het niet alleen gaat om een complexe afweging maar dat het ook een complex project betreft. Daarom is het nuttig en een goede stap in dit proces dat wij in januari hierover verder spreken in de technische briefings die plaats vinden in uw Kamer met TNO en het Ministerie van Defensie.

De staatssecretaris van Defensie,

mr. drs. C.A. van der Maat